

חולין לד

משה שווערד

1. תורת חיים מסכת חולין דף לג עמוד א

ולא יצא מהן דם כשרים ולא חיישינן כיון שלא יצא מהן דם מסוכנים הוי ויצא נשמה קודם גמר שחיטה.

2. חתם סופר מסכת חולין דף לג עמוד א

ונאכלים בידים מסואבים, עיין ש"ד סי' ס"ט סק"ל ע"ש ועמ"ש חי' רשב"א דדעת הריב"א דהבשר לא בעי הדחה אלא מליחה לקדרה ע"ש, וכוונתו דהבשר הזה דלא יצא ממנו דם לא בעי הדחה ראשונה דליכא דם על גביו ומ"מ מליחה בעי שמא יפעול המלח להוציא דם ואז יצטרך הדחה אחרונה אך מיירי שאירע שגם המלח לא פעל מאומה וע"כ לא בעי גם הדחה אחרונה וכשלו כד במי פירות, אבל הדחה במי פירות לא מהני ונראה דהתוס' מודים דלא בעי הדחה ראשונה אך הדחה שאחר המליחה צריך כי אולי הוציא המלח טפה דם, וע"כ מוקי לי' לצלי דלא בעי הדחה אחרונה עכ"פ עיין ב"ד סי' ע"ו סעיף ב' בהגה, וא"נ הדחה אחרונה במי פירות ועכ"פ הרוחנו דלא כהוכחת הש"ך סי' ס"ט הנ"ל: [מהדו"ג]

3. רש"י מסכת סוטה דף ל עמוד א

בחולין שנעשו על טהרת תרומה - באיזו חולין אמרו שהאוכל שלישי שלהן נעשה שני לקדש בחולין שנעשו על טהרת תרומה שבעליהם כהן ורגיל בתרומה וקיבל עליו לאכול חולין שלו בטהרת תרומה כדי שיהא רגיל לתרומותיו בטהרה הזקוקה להן הילכך משכחת בהו שלישי דבחולין אחרים לא משכחת שלישי

4. בית הבחירה למאירי מסכת חולין דף לג עמוד ב

מי שהכניס ידיו ... ושמא תאמר היאך אפשר להחמיר בחולין שנעשו על טהרת תרומה יותר מאותן שנעשו על טהרת הקדש מתוך שטהרת הקדש בחולין לא היתה מצויה אלא בזריזים ואנשי מעלה יתרה לא החמירו בה אבל טהרת תרומה היתה מצויה אצל הכל והחמירו בה כדי להזהר בה ביותר

5. ספר שערים מצויינים בהלכה

דאילו נבילת עוף טהור בחוץ לא מטמא, ואילו אוכלה מטמא בגדים אבית הבליעה. עי' בתשו' חתם סופר (או"ח סי' קמ) ובאור שמח (אבה"ט פ"ג ה"א) דפשוט דבעי שיהא אכילת כזית בכדי אכילת פרס, ומ"מ בעי שיהא כזית שלם בבית הבליעה, אבל אם לא היה בצירוף כולן בתוך בית הבליעה כזית, רק שבלע וחזר ובלע, הוי ככל הטומאות דאין נוגע וחזר ונוגע ואין מאהיל וחזר ומאהיל כו' ובוה מכוון דברי הגמ' כאן דחידוש הוא דאין אכילתה מטמאה רק כשהוא כזית בבית הבליעה בבת אחת, דבכ"מ בלוע סיבה לטהר. וכ"כ בהגה' הרש"ש למס' נדה (מכ:). אבל במנ"ח (מצוה קסא) פשיטא ליה להיפך, דלא צריך כזית נבילה בבית הבליעה בבת אחת. ועי' בשנות אליהו (טהרות פ"א מ"ג) ובחזו"א (טהרות סי' א סק"א). וע"ע בהגה' לבנת המנחה על המנ"ח.

בענין שיעור שהמאכל מקבל טומאה

6. רש"י מסכת חולין דף לד עמוד א

אלא מצינו שהמאכל חמור מן האוכלו - דאילו המאכל קיבל טומאה ככביצה אוכלין טמאין שנגעו בו

• הגהות הב"ח

• הגהות שטמ"ק

7. חידושי הרמב"ן מסכת חולין דף לד עמוד

דאלו אוכל בכביצה. פירש"י ז"ל שהמאכל מקבל טומאה מכביצה אוכלין שנגעו בו, מכלל שלטומאת עצמן בכל שהוא, ובמסכת פסחים בפ' כל שעה (ל"ג ב') כתב אוכלין ומשקין מטמאין בכל שהן אבל אין מטמאין אחרים אלא אוכלין בכביצה ומשקין ברביעית, ואני שמעתי שאף לקבל טומאה בעינן כי האי שיעורא, אלו דבריו, ובמס' סוטה (ל' ב') פירש טעמו מדתניא בספרא מכל האוכל מלמד שהוא מטמא בכל שהוא יכול יטמא לאחרים בכל שהוא ת"ל אשר יאכל הא אינו מטמא אלא בכביצה, פ"ל בכביצה משום דדרשינן ביה אוכל הנאכל בבת אחת ושיערו חכמים אין בית הבליעה מחזיק יותר מכביצה והכי איתה בפ' בתרא דיומא (פ' א'), ור"ת ז"ל דן כשמיעתו של רש"י ז"ל ופירש שדין תורה בכביצה בין לטומאת עצמן בין לטמא אחרים, ומדברי סופרים מקבלין טומאה בכל שהוא, וההיא דספרא אסמכתא היא ויש כיוצא בזה בספרא וספרי הרבה, וראיה הביאו לדבר מדתניא התם בספרא אותו...

8. רש"י מסכת פסחים דף לג עמוד ב

בכביצה נמי - דהא כי נפיק משקין מינייהו - חסר ליה שיעוריה, אוכל ומשקה מקבל טומאה בכל שהן, אבל אין מטמא אחרים אלא אוכל כביצה ומשקה ברביעית, והכי תניא בתורת כהנים:

9. ספר שערים מצויינים בהלכה

שהוא. וכ"כ בחי' הר"ן (ד"ה דאילו). וכ"ה בהדיא ברש"י במס' סוטה (ל: ד"ה ונתנת) ובמס' זבחים (לא. ד"ה ה"ג) דמקבל טומאה בכל שהוא, ורק מטמא אחרים בעי בכביצה. וברש"י במס' פסחים (לג: ד"ה בכביצה) כתב, דאוכלין מקבלין טומאה אפילו בכל שהוא, והשיעור שאמרו בכביצה אינו אלא לטמא אחרים, ואני שמעתי דאף לקבל טומאה בעי בכביצה. והתוס' (שם ד"ה לאימת) הביאו דרש"י בעצמו חזר מזה בפרק אותו ואת בנו (לקמן פ"ב). וס"ל דגם לקבל טומאה צריך שיעור כביצה, ושיטת התוס' דמדאורייתא אין אוכל מקבל טומאה אלא בכביצה, אבל מדרבנן מקבל טומאה אפילו בכל שהוא. וכ"כ התוס' לעיל (כד: ד"ה התורה). ועיי' בחי' הרשב"א לקמן (ק"ח: ד"ה יש יד לפחות מכזית) שכתב, שדרכו של רש"י בכמה מקומות לומר דכל שהוא מקבל טומאה, ולא אמרו בכביצה אלא לטמא אחרים. וכ"ה לשון החי' הר"ן כאן שכן כתב הרב ז"ל בהרכה מקומות כו'. אבל עיי' בהגה' הרש"ש לקמן (ק"ח. תוד"ה שומר) שהביא מכמה מקומות ברש"י במסכתין דס"ל דבעי כביצה לקבל טומאה עיי"ש. ולא העיר מכל הנ"ל. ועיי' בתוס' יוה"כ (יומא עט. ד"ה וכשנתנו) דגם מדברי רש"י שם נראה שחזר בו ממש"כ במס' פסחים וס"ל דבעי כביצה לקבל טומאה. ועיי'

אלא מצינו שהמאכל חמור מן האוכל. פרש"י דאילו המאכל מקבל טומאה בכביצה מאוכלין טמאין שנגעו בו. כן היא גירסת הב"ח (אות א). ומשמע מזה דלקבלת טומאה צריך שיעור בכביצה. וכ"כ רש"י בהדיא לקמן (פב. ד"ה ואמר ר"ל). אבל גירסת השטמ"ק (אות ג) דאילו המאכל מקבל טומאה "מכביצה אוכלין" טמאין שנגעו בו. ומשמע מזה שהמאכל מקבל טומאה בכל שהוא. וכן היא גירסת הרמב"ן (ד"ה דאילו) ברש"י, וכתב דהרי מזה שלטומאת עצמן בכל

10. תוספות מסכת פסחים דף לג עמוד ב

לאימת מתכשרי לכי סחיט להו וכי סחיט להו בציר ליה שיעוריה - מכאן מקשה ר"ת לפ"ה דפירש דכל שהוא מקבל טומאה מן התורה דהא מכי נפיק מינה פורתא מתכשרי ומיד מקבל טומאה כל הנשאר דמשקינן מיבלע בליעי וה"ר יוסף תירץ דאע"פ שאוכל מקבל טומאה בפחות מכביצה אין מקבל הכשר בפחות מכביצה ואומר ר"י דהיינו טעמא דמאשר יאכל נפקא ליה לטמא אחרים בכביצה אוכל הנאכל בבת אחת ועלה קאי אשר יבא עליו מים אלמא לא מקבל הכשר בפחות מכביצה ועוד מקשה ר"ת דאמרינן בפ' אלו עוברין (לקמן מד.) השום והשמן של תרומה ומקפה של חולין ונגע טבול יום במקצתו לא פסל אלא מקום מגעו וכתב בכל הספרים והוינן בה מקום מגעו אמאי פסול והא לא הוי כביצה אלמא לא מקבל טומאה בכל שהוא ורש"י מוחק שם מן הספרים ומפרש בדוחק ועוד ה"ר אליהו מביא ראיה מת"כ דדרשינן גבי כלי חרס דכתיב ואותו תשבורו אותו אתה שובר לטהרתו ואי אתה שובר אוכלין לטהרתן ואי מקבלין טומאה בכל שהוא פשיטא דלא מהני להו שבירה וההיא דת"כ שהביא רש"י שאוכל מטמא בכל שהוא אסמכתא היא ומילי טובא מפיק מקרא בת"כ וליתנהו אלא אסמכתא ורש"י בעצמו חזר בו בפ' אותו ואת בנו (חולין דף פב.) בשמעתא דפרה מטמא טומאת אוכלים דהקשה ...

11. הערות מהג' רב אלישיב שליט"א

מצינו שהמאכל חמור מן האוכל דאילו מאכל בכביצה וכו'. והנה שי' רש"י דהא דבעינן כביצה היינו רק לטמא אחרים, אבל לקבל טומאה סגי אף בכ"ש. ור"ת ס"ל דגם לקבל טומאה בעי כביצה. **ויעי' תוס' פסחים (ל"ג ע"ב ד"ה לאימת)** דהביאו להוכיח מתו"כ דדרשינן גבי כלי חרס דכתי' ואותו תשבורו אותו אתה שובר לטהרתו ואי אתה שובר אוכלין לטהרתן, ואי מקבלין טומאה בכ"ש פשיטא דלא מהני להו שבירה. **ויש בראשונים דכ' דהנה בגמ' זבחים אייתי דאם קרע הבגד נעשה טהור,** ואף אם המיעוט נשאר ג' על ג' אצבעות דאית בי' שיעור טומאה, וחזינן דאף דכשלעצמו יכול לקבל טומאה מ"מ כיון שקרע הוי דזה סיבה להפקיע. **מאי אהדרי רבי אליעזר וכו'.** שהיתה להם מסורת מסוימת שהשיבו זה לזה טענות אלו.

12. ספר שחיטת חולין

שם: ורבי יהושע מנע"ט לא גמרינן דחידוש הוא. עיין בספר אתו"ד כלל א' שכתב דהיה אפשר לבאר דפליגי אם נע"ט הוי טומאת אכילה או טומאת מגע, דר"א ס"ל דהוי טומאת אכילה ולכן ל"ה חידוש מה דמטמא בכיה"ס ור"י ס"ל דהוי טומאת מגע ולכן הוי חידוש, אבל כ' דאין משמע כן דא"כ ל"ל לר"י לומר דמחידוש לא גמרינן הא כיון דהוי טומאת מגע ל"ש כלל למילף לאכילה, דע"כ דכו"ע מודי דהוי טומאת מגע עיי"ש.

13. דף על הדף חולין דף לד עמוד א

בגמ': אמר לו ר"א לר"י, מצינו אוכל חמור מן האוכל וכו' ור"י מנבלת עוף טהור לא גמרינן דחידוש הוא. וכתב בהגהות מלא הרועים כאן: וקשה מ"ט דר"א הא ודאי חידוש הוא, ובספרי מלא הרועים ח"ב ערך חידוש כתבתי, דר"א סבר דדוקא במה מצינו לא ילפינן מחידוש, אבל בק"ו ילפינן עכ"ד.

וראה מלא הרועים מערכת חידוש (אות ה') שכתב דר"א ור' יהושע כאן פליגי, דר"א ס"ל דבק"ו ילפינן מחידוש, ור"י ס"ל דמחידוש לא ילפינן מקל וחומר, והכא ק"ו הוא, ומה נבלת עוף טהור דהמאכיל טהור ואוכלו טמא הכא דהמאכיל טמא אינו דין שאוכלו יהי' טמא ע"ש, ובאות א' שם כתב המלא הרועים דיש לפשוט מ"ש בעצמות יוסף דקי"ד דבקל וחומר גמרינן מקנסא, ולרש"י קידושין ג' ע"ב מקנסא לא ילפינן שהקנס כולו חידוש, מבואר דבקל וחומר ילפינן מחידוש להך דעה דבק"ו ילפינן מקנס, ותלוי במחלוקת אי ילפינן קנסא בק"ו ע"כ.

14. ספר שערים מצויינים בהלכה

שם ע"ב אמר ר' זירא אמר ר' אסי כו',
איתיביה ר' זירא לר' אסי כו'. הא
דאמר הלכה בשמו ואח"כ הקשה עליו, עי'
כזה ברשב"ם במס' ב"ב (לט. ד"ה ה"ג)
דשיטת הגמ' כך היא בהרבה מקומות, והכי
פירושה כי שמעה להך מילתא איתיביה הך
תיובתא, ורב אשי שסידר הגמ' הוא דקאמר
אמר ר' כו', וגם מפרש הקושיא אחרי כן
שהקשהו.

15. רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק טז הלכה ח

כל הכתוב בתורה ובדברי קבלה מהלכות הטומאות והטהרות אינו אלא לענין מקדש וקדשיו ותרומות ומעשר שני בלבד, שהרי
זהיר את הטמאין מליכנס למקדש או לאכול קודש או תרומה ומעשר בטומאה אבל החולין אין בהן איסור כלל, אלא מותר לאכול
חולין טמאין ולשתות משקין טמאים, הרי נאמר בתורה והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל, מכלל שהחולין מותרין שאינו מדבר
אלא בבשר קדשים, א"כ מפני מה נאמר הראשון שבחולין טמא והשני פסול לא שיהיה אסור באכילה אלא למנות ממנו לתרומה
ולקדש שאם נגע שני של חולין בתרומה פסלה ועשאה שלישי, וכן אם נגע באוכלין של קדש טמאין ועשאה שלישי כמו שביארנו,
וכן האוכל אוכל שני של חולין אם נגע בתרומה פסלה.

16. רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק ח הלכה י

הואיל והידים שניות אם נגעו במשקה עשאוהו תחילה, ואם נגעו משקין אלו באוכלין עושין אותן שני, ואם נגעו במשקין אחרים
עושין אותן תחילה שהמשקין תחלה לעולם כמו שביארנו, אבל אין משקין אלו שנטמאו מחמת הידים מטמאין כלים שעיקר
טומאת הידים מדבריהם, וכן גזרו חכמים על כל אדם שיאכל אוכלין טמאין בין שאכל אוכל ראשון או אוכל שני, ועל כל השותה
משקין טמאים שיהיה שני לטומאה עד שיטבול, ואם נגע באוכלין עשאה שלישי, ואם נגע במשקין אפילו משקה חולין עשאה
תחלה לטמא אוכלין ומשקין אחרים, אבל לא לטמא כלים הואיל ועיקר טומאת אדם זה מדבריהם, ומפני מה גזרו טומאה על
האוכל אוכלין טמאים, שמא יאכל אוכל ראשון או שני וישתה עליו משקה תרומה ונמצא המשקה תרומה טמא באוכל שבפיו, וכן
השותה משקין טמאים שמא יאכל עמהן אוכל תרומה ונמצא טמא במשקין שבפיו וכבר ביארנו בתרומות שאסור לאכול תרומה טמאה.

17. רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק יא הלכה יב

האוכל שלישי שבתרומה או של חולין שנעשו על טהרת התרומה אף על פי שהוא טהור לנגיעת תרומה הרי הוא כשני לענין
קדש שטהרת תרומה טמאה היא אצל הקדש, אבל האוכל שלישי שבחולין שנעשו על טהרת הקדש הרי הוא טהור שאין לד'
דבר שעושה רביעי בקדש אלא קדש מקדש בלבד.

18. רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק יא הלכה ט

חולין שנעשו על טהרת תרומה השלישי שבהן פסול בתרומה, ואם נגע בקדש אינו עושהו רביעי ואפילו משקה קדש אינו פוסל,
וחולין שנעשו על טהרת הקדש השלישי שבהן טהור כחולין.

19. רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק י הלכה ג

טבול יום פוסל אוכלי תרומה ומשקה תרומה ואוכלי הקדש ומשקה הקדש פוסל הכל, כיצד טבול יום שנגע באוכלין של תרומה
עשאה שלישי לטומאה מפני שהוא שני וכן אם נגע במשקין של תרומה טמאין והרי הן שלישי לטומאה נגע טבול יום במשקין של
קדש טמאין והרי הן רביעי לטומאה וכן אם נגע באוכלי הקדש עשאה רביעי אבל אם נגע באוכלין חולין ומשקה חולין הרי הן
טהורין, ודין מחוסר כפורים וטבול יום בנגיעת הקודש אחד הוא, הרי נתבאר לך מכל אלו הדברים שאין שם משקין שניות
לעולם אלא המשקין תחילה לעולם חוץ ממשקין שנגע בהן טבול יום שהן שלישי אם היו תרומה או רביעי אם היו קדש.

20. רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק יא הלכה ב

הראשון שבחולין טמא ומטמא, השני פסול ולא מטמא ואין שני עושה שלישי בחולין, ומניין לאוכל שני שהוא פסול בחולין
שנאמר וכלי חרש אשר יפול מהן אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא, נמצא השרץ אב וכלי חרס שנפל השרץ לאוירו ראשון והאוכל
שבכלי שני והרי הוא אומר יטמא, וכן שרץ שנפל לאויר התנור הפת שנייה שהתנור ראשון.

21. הערות מהג' רב אלישיב שליט"א

הנה לנזיד הדמע דליכא כזית בכדי אכילת פרס. יעוי ברמב"ם (פי"א מאבות הטומאות) **דחבשל שנתערב בו הקודש אפי' אין בו כזית בכא"פ הרי"ז לא יאכל ברביעי של קודש ע"ש.** וצ"ע בטעמא דמילתא, אמאי שאני קדשים מתרומה. והי' אפי"ל דהנה באוכל כזית מקדשים מקיים מ"ע דכתי' ואכלו אותו אשר כופר בהם, ולגבי פחות מכזית - הנה בגמ' יומא (ל"ט ע"א) איתא וכל כהן מגיעו כפול, והצנועין מושכין את ידיהן, ויעו"ש בתו"י דדוקא מגיעו כפול אבל בכזית לא היו מושכין ידיהם כי דימו לקיים מצות אכילה, אבל כאן (פי' בכפול) לא הי' מצות אכילה "לגמרי" כיון שאין שם אלא כפול עכ"ל. ומשמע דאמנם ליכא מצות אכילה גמורה בפחות מכזית, אבל קצת מצוה יש, ויש שכתבו דהא כתי' ולא תותירו וגו' גבי קדשים ולזה בעי לאכול. ולפי"ז י"ל דשאני בתרומה דליכא כל הלכתא בפחות מכזית, ולהכי שרי בתערובת, משא"כ בקדשים דאיכא מצוה שלא יגיע לכלל נותר, הרי דאיכא אחשבי' דאף בפחות מכשיעור לא יוכל לאכול.

22. ספר שערים מצויינים בהלכה

דף לה. דליכא כזית בכדי אכילת פרס. עי' ברש"י דהיינו שיעור אכילת ד' ביצים. וכ"כ רש"י במס' עירובין (ד. ד"ה פרס) ובמס' פסחים (מד. ד"ה פרס) ובמס' ע"ז (סז. ד"ה כל). וכ"ה שיטת התוס' במס' נזיר (לו: ד"ה א"ל). אבל שיטת הרמב"ם (חומ"צ פ"א ה"ו, שביתת עשור פ"ב ה"ד, מאכ"א פי"ד ה"ח, טומ"צ פט"ז ה"ו) שהוא כשיעור ג' ביצים. ובשו"ע (או"ח סי' שסח ס"ג, וסי' תריב ס"ד) מובא ב' השיטות. ובמג"א (סי' תריח סק"ז) משמע דבשעת הדחק יכול לסמוך על דעת הרמב"ם, עיי"ש בלבושי שרד. ובשו"ע הרב (סי' תריב ס"ד) פסק, דבשל תורה מחמירין ובשל דבריהם הולכין להקל. וכ"כ במטה אפרים (שם) ובערוך השולחן (שם ס"ד) ובמשנ"ב (שם סק"ח). ועי' מה שכתבנו במס' נזיר (לה: ד"ה

23. דף על הדף חולין דף לד עמוד ב

בגמ': והשלישי נאכל **בנזיד הדמע**. בספר אמרי יעקב שרשים בלשון הקודש (ערך דמע) כותב: **דמעך לשון דימוע מדומע פי' מעורב.** וכן בדרז"ל והשלישי **בנזיד הדמע. שהטבל מעורב בו חולין ותרומה.** קודש בחולין, וכן כתיב בהרימכם את חלבו ממנו, וגם דמעות ע"ש התערובות שממוסך במרירות הלב וכאבו [ואולי יזל עם הדמעה איזה ליחה מלוחה] שמתקבץ בלב מרוב צער, וצוקה מגזירת לצקת, ויצוק, ע"כ יקל הלב בבכי עכ"ל.

וראה ברש"י (שמות כ"ב כ"ח) עה"פ: מלאתך ודמעך אל תאחר וגו'. שכתב: ואיני יודע מה לשון דמע ע"כ. אך ברש"י תמורה (ד' ע"א) ד"ה זו תרומה וכו' כתב: ופי' שהיא מדמעת ועולה ב"א ומאה, מפיק לה קרא בלשון דימוע ע"כ.

וכיו"ב ביארו המפרשים את דברי חז"ל ב"ב (ט"ו ע"א) דשמונה פסקים אחרונים שבתורה, משה כותב בדמע ע"ש דר"ל מתוך ערבוב דעת על שנפטר, ושמחה על שבנ"י נכנסים לאר"י ע"כ.

והנה ברש"י (להלן ל"ה ע"א ד"ה דליכא וכו') בלשון השני כתב, דמיירי שנגע בנזיד אחרי שנתערבו בו תבלין של תרומה ושום ושמן דתרומה, וסלקא דעתך דהוי חולין שנעשה על טהרת תרומה משום שיש בו תערובות תרומה, ופריך דכיצד פוסל גופן,

ומשני דליכא כזית תרומה בכדי אכילת פרס ע"כ. ובתוס' מקשים, דאם כן, לפי הסלקא דעתך דמיירי שיש בו כזית בכדי אכילת פרס, בלאו מילתא דעולא תיקשי האיך אוכל תרומה טמאה ע"ש.

וכתב הגאון ר' צבי פסח פראנק זצ"ל: וקשה, דגם לפי מה דמתרין, דליכא כזית בכדי אכילת פרס. אכתי קשה כיצד יאכל תרומה טמאה, הא חצי שיעור אסור מן התורה, וגם החולין אמאי אמרינן לקמן (דף לה ע"א ברש"י ד"ה הנח לנוזיר הדמע): הלכך לא בעי למיכלינהו בטהרת תרומה דהוי להו חולין גרידי. נימא דמחויב לשמור אותם בטהרת תרומה דהא אסור לטמאות תרומה, וגם בחצי שיעור יש לעיין אי מחויב במשמרת תרומתי.

ואף אם תימצי לומר דבחצי שיעור ליכא משמרת תרומתי, אכתי קשה דהא באמת יש כאן תרומה יותר מכשיעור, אלא שע"י התערבות לא יאכל כזית כבת - אחת, אבל כשמטמא הרי מטמא שיעור שלם בבת אחת. וקצת יש לומר דמיירי דליכא כזית תרומה בכל התערבות או אפילו יש כזית ליכא כביצה, ופחות מכביצה לא מקבל טמאה.

ויש לעיין דהא באמת איכא כאן כביצה אוכלין בכל המקפה, ואם כן הרי יש בו דין קבלת טמאה.

אך שש לדון נהי דיש כאן שיעור אוכל לקבל טמאה אבל שני שנגע בחולין אין בו דין טומאה כלל, ושוב אנו צריכים לדון על חלק התרומה לחוד והרי אין בו שיעור בלי החולין.

עוד כתב, יש לעיין במאכל בכביצה שחציו תרומה וחציו חולין ונגע שני בחלק החולין, אי יש כן דין קבלת טמאה, מי הוי חיבור והוי כנוגע בכלו והוי כנוגע בתרומה עצמה, או דילמא אף בנוגע בצד התרומה גם כך לא יקבל טמאה, דחולין לאו בר קבלת טומאה הוא משני, וחלק התרומה לחוד לית בו שיעורא.

24. דף על הדף חולין דף לד עמוד א

בגמ': אמר לו ר"א לר"י, מצינו אוכל חמור מן האוכל, דאילו נבלת עוף טהור בחוץ לא מטמא, ואילו אוכלה מטמא בגדים אבית הבליעה ואנו היאך לא נעשה אוכל כמאכל וכו' לא גמרינן דחידוש הוא וכו'.

הגאון ר' יוסף ענגיל זצ"ל באתיון דאורייתא (כלל א') כתב להסתפק אם טומאת נבלת עוף טהור דמטמא בית הבליעה הוא מטעם אכילה או מטעם מגע.

וכתב להוכיח מהגמ' כאן דטומאת נבלת עוף טהור מטעם אכילה היא, דאי מטעם מגע א"כ איך מייתי ר"א ראי' מינה על אוכל אוכל ראשון, דהא שם על כרחך מטעם אכילה היא, דמטעם מגע א"א להיות טמא, דהא ראשון אינו מטמא אדם במגע, ועל כרחך דמטעם אכילה היא, וא"כ מאי ראי' מייתי מנגיעה לאכילה, הלא אין הנושאים שוים, ואם מצינו דנגיעת אדם חמור מן המאכל, ודאי דלא נוכל לדון מזה שיהי' אכילתו חמור מן המאכל, ועל כרחך דגם טומאת נבלת עוף טהור מטעם אכילה היא, וע"כ שפיר מייתי ראי' מאכילה אאכילה.

אולם אהא דקאמר ר' יהושע דמנבילת עוף טהור לא גמרי' דחידוש הוא, פירש"י וז"ל: שאין לו טומאה בגלוי וכשהיא בבית הסתרים הוא דמטמא וכו', ואילו כל שאר טומאות מטמאות בגלוי ואין מטמאות בבית הסתרים, הלכך גזו"כ הוא ואין למידן הימנה ור"א סבר למידן עכ"ל, וצריך להבין סברת ר"א, דאטו לית ליה לר"א כלל המוסכם בכל הש"ס דלא גמרי' מחידושא.

וע"כ י"ל לכאורה, דבהא גופא המיפלגי, דר"א ס"ל דטומאת נבלת עוף טהור היא מטעם אכילה, וע"כ איננו חידוש כלל מה שמטמא בבית הסתרים ולא בגלוי היפוך משאר טומאות, דכמו שיש טומאות המטמאות במגע ויש שמטמאות ע"י משא ויש שמטמאות ע"י אהל, כן נבלת עוף טהור אמרה תורה שמטמא ע"י אכילה, ובתורת אכילה שפיר יש לו לטמא בבית הסתרים דגרון, כיון דהנאת גרון חשיב אכילה בכל התורה ושפיר אין מטמא בגלוי, ור"י י"ל דס"ל דטומאת נבלת עוף טהור היא מטעם מגע, וע"כ שפיר הוי חידוש מה שמטמא בבית הסתרים ולא בגלוי, היפוך מכל שאר דברים המטמאים במגע, שמטמאים בגלוי ולא בבית הסתרים ודו"ק.

אולם אחרי העיון זה אינו, דא"כ למה לו לר"י לומר דמנבלת עוף טהור לא גמרי' דחידוש הוא, תיפוק ליה דאפ"י אי גמרי' מחידושא עכ"ז כיון שטומאת נבלת עוף טהור היא מטעם מגע, ע"כ אין לדון ממנו לאוכל אוכל ראשון דהטומאה מטעם אכילה, דאין לדון מטומאת נגיעה לטומאת אכילה וכו"ל, ועל כרחך, דגם ר"י ס"ל דטומאת נבלת עוף טהור היא מטעם אכילה, ואעפ"כ חשיב ליה חידוש הואיל ולא מצינו טומאה ע"י אכילה בשום דבר רק בנבלת עוף טהור למד, ור"א לא חשיב זה לחידוש, וא"כ מוכח שפיר מסוגי' דחולין הנ"ל, דבין לר"א ובין לר"י טומאת נבלת עוף טהור היא מטעם אכילה, ולא מטעם מגע ע"כ.